

Standardy Ochrony Małoletnich w Zespole Szkół Hotelarsko Turystycznych z Zakopanem

I. Postanowienia ogólne:

Celem zapewnienia bezpiecznego środowiska małoletnim uczniom w Zespole Szkół Hotelarsko Turystycznych w Zakopanem, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przed wykorzystaniem seksualnym i różnorodnymi formami przemocy ustanawia się Standardy Ochrony Małoletnich, zwane dalej Standardami.

1. Ilekroć w Standardach mowa jest o:

Szkole – należy przez to rozumieć Zespół Szkół Hotelarsko Turystycznych w Zakopanem oraz prowadzony przez Technikum nr 2 w Zakopanem;

uczniu, wychowanku, małoletnim – należy przez to rozumieć niepełnoletniego ucznia Zespołu Szkół Hotelarsko Turystycznych i wychowanka Internatu prowadzonego przez Technikum nr 2;

nieletnim – należy przez to rozumieć dziecko poniżej 17 roku życia;

pracownikach – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w Zespole Szkół Hotelarsko Turystycznych w Zakopanem, ale i wolontariuszy, praktykantów, osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne;

wychowawcy – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu opiece powierzono jeden oddział w szkole lub w internacie;

rodzicach – należy przez to rozumieć rodziców, a także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad uczniem/wychowankiem;

dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora szkoły;

krzywdzeniu – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie. Krzywdzeniem jest:

- przemoc fizyczna wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową,
- przemoc psychiczna wobec dziecka to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem.

- wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy,
- zaniedbywanie dziecka to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka;

prokuraturze – należy przez to rozumieć prokuraturę rejonową właściwą wg miejsca zaistnienia przestępstwa;

sądzie opiekuńczym – należy przez to rozumieć Sąd Rejonowy, Wydział Rodziny i Nieletnich właściwy z uwagi na miejsce zamieszkania dziecka;

przestępstwie – należy przez to rozumieć w szczególności przestępstwa określone w Kodeksie karnym;

przemocy domowej – należy przez to rozumieć zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

1. narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
2. naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
3. powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
4. ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
5. istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

zagrożeniu dobra dziecka – należy przez to rozumieć przypadki, w których istnieją uzasadnione powody do podejrzenia, że uczeń może być narażony na jakiegokolwiek formy zaniedbania, przemocy domowej czy inne trudne do zdefiniowania sytuacje. Katalog możliwych sytuacji będących zagrożeniem dobra dziecka jest otwarty. Przykładowo może to być:

1. zaniebanie potrzeb życiowych dziecka, tj.; np. prawidłowa higiena, żywienie dostosowane do wieku dziecka, zapewnienie odpowiedniej odzieży;

2. zaniedbanie potrzeb emocjonalnych i psychicznych dziecka (pozostawianie dziecka bez opieki lub w takiej sytuacji, że coś mu zagraża, lub sprawowanie opieki pod wpływem alkoholu);
3. niewypełnianie zaleceń lekarskich;
4. stosowanie kar fizycznych;
5. surowe dyscyplinowanie dziecka przez rodziców, opiekunów;
6. nieposyłanie dziecka do szkoły;
7. niestosowanie się do zaleceń jednostki oświatowej co do pomocy psychologiczno-pedagogicznej dziecku;
8. sytuacja, gdy wiadomo, że w rodzinie jest założona Niebieska Karta, ale potrzeby dziecka nadal nie są zaspokajane i jego sytuacja nie uległa poprawie;
9. sytuacja, gdy pomimo zastosowanej procedury i dostępnych środków wychowawczych podopieczny jednostki kontynuuje działania naruszające bezpieczeństwo, dodatkowo, gdy rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy z jednostką, oraz szczególnie w sytuacji, gdy jednostce znane są inne przejawy demoralizacji;
10. konflikty około rozwodowe zagrażające dobru dziecka;
11. rodzic nadużywający substancji psychoaktywnych;

demoralizacji – należy przez to rozumieć, w szczególności:

1. dopuszczenie się czynu zabronionego (czyli zachowania o znamionach określonych w ustawie karnej jako wykroczenie lub przestępstwo),
2. naruszanie zasad współżycia społecznego,
3. uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki,
4. używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
5. uprawianie nierządu.

osobie odpowiedzialnej – należy przez to rozumieć osobę wskazaną zgodnie z § 3 Polityki;

krzywdzeniu – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie. Krzywdzeniem jest:

- przemoc – zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy.
- przemoc fizyczna – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
- przemoc emocjonalna – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia,

uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać. Jej celem jest naruszenie godności osobistej.

- wykorzystywanie seksualne – to każde zachowanie, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydentem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
- zaniechybanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnianie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki.

czynnie karalnym – należy przez to rozumieć czyn zabroniony przez ustawę jako:

- przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo
- wykroczenie lub wykroczenie skarbowe;

czynnie zabronionym - rozumie się przez to zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej.

II. Zasady bezpiecznych relacji z uczniami/wychowankami

1. Kodeks bezpiecznych relacji między nauczycielami i pracownikami niepedagogicznymi a uczniami/wychowankami szkoły stanowi zespół zasad, których powinni przestrzegać w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych.
2. Kodeks bezpiecznych relacji określa, jakie zachowania są dozwolone i niedozwolone w pracy z uczniem/wychowankiem, a przestrzeganie ich przez wszystkich pracowników szkoły może zmniejszyć ryzyko krzywdzenia uczniów/wychowanków.
3. Wszyscy pracownicy szkoły stwarzają optymalne warunki do rozwoju intelektualnego, emocjonalnego, społecznego, fizycznego uczniów/wychowanków.
4. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo uczniów/wychowanków podczas ich pobytu w szkole, wycieczek szkolnych oraz innych wyjść.
5. Pracownicy szkoły traktują dzieci z szacunkiem.
6. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie wobec ucznia/wychowanka przez pracownika.
7. Pracownicy odnoszą się z szacunkiem do ucznia/wychowanka, wydają polecenia uczniom/wychowankom jasno, rzeczowo i konkretnie.

III. Zasady bezpiecznych relacji z uczniem/wychowankiem dostosowane są do realiów funkcjonowania szkoły i dotyczą następujących obszarów:

1. **kontakt fizyczny z uczniem/wychowankiem.** Przykładowe formy takiego kontaktu to:

- stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym, są dopuszczalne w sytuacjach, gdy zachowanie ucznia/wychowanka nosi znamiona agresji:

- uczeń/wychowanek zagraża własnemu życiu lub zdrowiu,
- uczeń/wychowanek zagraża zdrowiu lub życiu kogoś z otoczenia,
- uczeń/wychowanek podejmuje próby dewastacji mienia szkolnego lub cudzego,

a przy tym uczeń/wychowanek nie reaguje na polecenia słowne pracownika, wówczas, pracownik, pod którego opieką jest uczeń/wychowanek może rozdzielić zwaśnionych, przytrzymać w bezpieczny sposób.

Bezpośredni kontakt fizyczny jest również uprawniony w sytuacji, gdy konieczne jest podjęcie działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy), zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.)

Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:

- przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie, etc...),
- seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne);

2. **komunikacja werbalna** z uczniem/wychowankiem - nie może:

- wzbudzać w uczniu/wychowanku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk),
- obniżać, niszczyć poczucia wartości (np. wyzwiska, krzyk, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy),
- upokarzać (publiczne wyszydzanie, ośmieszanie),
- naruszać granic (niezachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym);

3. **równe traktowanie**, w tym obszarze niedozwolone jest:

- wyłączne skupianie uwagi na wybranych uczniach/wychowankach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
- nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
- nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań – nieadekwatne do możliwości i wieku,
- zwalnianie z wykonywania obowiązków - w nieuzasadnionych sytuacjach,
- godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchie grupową,

- dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
- przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych;

4. kontakty bezpośrednie i online z uczniem/wychowankiem poza jednostką oświatową powinny być:

- wcześniej omówione w gronie kadry zespołu, mieć zaakceptowany plan, cel,
- ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo-wychowawczych (np. towarzyszenie w realizowanych poza szkołą ważnych dla ucznia/wychowanka wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane przez jednostkę wyjazdowe formy wakacyjne, etc),
- dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, sms-owej, zapisów na portalach społecznościowych),
- odbywać się w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu służbowego,
- niedopuszczalne jest utrzymywanie takich kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.

5. dyscyplinowanie ucznia/wychowanka definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej”, komunikujące uczniom/wychowankom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna; dyscyplina ma pobudzać do uczenia się, a nie powodować krzywdę ucznia/wychowanka; wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji; niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:

- fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie; uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych-pozbawianie snu, pokarmu, itp., prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym),
- psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, wzbudzanie poczucia winy, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych np. bezpieczeństwa, przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy o życie własne i rodziny).

6. transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:

- organizacja transportu, noclegu poza szkołą powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną lub wakacyjny),
- opieka nad uczniami/wychowankami w sytuacjach wyjazdowych (np. wyjazd wakacyjny, etc) zapewniona przez więcej niż jedną osobę,

- przy organizacji noclegu i zakwaterowania brane pod uwagę jest pokrewieństwo, relacje i płeć podopiecznych.

IV. Zasad bezpiecznych relacji między uczniami/wychowankami

W naszej szkole nie ma zgody na przemoc! ani fizyczną, ani psychiczną, ani słowną ani cyberprzemoc.

Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie.

Zachowania POZYTYWNE:

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
2. Słuchaj innych, gdy mówią.
3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
5. Stosuj słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
6. Jeśli pojawi się między Tobą a kolegą/koleżanką konflikt, spróbuj go rozwiązać stosując komunikat JA - przykład 5 kroków:
 - A) Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko pogorszy.
 - B) Powiedz co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz. (komunikaty JA).
 - C) Słuchaj co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj, to co usłyszałeś/usłyszałaś.
 - D) Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć.
 - E) Wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga.

Jeśli nie uda się Nam rozwiązać konfliktu, pamiętamy, że zawsze możemy zwrócić się o pomoc do wychowawcy.

7. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
8. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki, zapytaj.
9. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób i ich zawartości.
10. Unikaj wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla Ciebie i innych negatywne konsekwencje.

Zachowania NEGATYWNE:

1. Nie wolno Ci krzyżyć na koleżanki, kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy.
2. Nie wolno Ci używać języka nienawiści ani tzw. hejtu.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną koleżanki/kolegi ani używać jakiegokolwiek przemocy fizycznej.
4. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez ich jego/jej wyraźnej zgody.
5. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
6. Nie wolno Ci pożyczać rzeczy innych bez ich zgody.
7. Nie wolno Ci zabierać, ukrywać rzeczy innych osób.
8. Nie wolno Ci spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji ani zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanek.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym wychowawcę lub innego pracownika do którego masz zaufanie.

V. ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO

1. Jeśli pracownik szkoły zauważy, że uczniowi zagraża krzywda fizyczna na skutek napaści lub innego gwałtownego działania na jego szkodę, powinien podjąć rozsądnie interwencję, by zapewnić uczniowi bezpieczeństwo:

- oddzielić go od napastnika,
- przenieść w bezpieczne miejsce,
- powiadomić dyrekcję szkoły lub osobę odpowiedzialną o zaistniałej sytuacji.

2. W szczególnych sytuacjach, takich jak np. jawna przewaga napastnika, zagrożenie bronią białą lub palną, albo przedmiotami ją przypominającymi należy natychmiast wezwać policję, jeszcze przed powiadomieniem dyrekcji, oraz zrobić to, co możliwe, aby nikomu nie stała się krzywda. Rozsądek nakazuje, by podczas interwencji nie narażać siebie lub innych na utratę zdrowia i życia.

3. Jeśli pracownik poweźmie wiedzę, iż uczeń jest molestowany, napastowany lub wykorzystywany seksualnie, lub jest hejtowany, wyzywany albo prześladowany w inny sposób to:

- zapewnia uczniowi bezpieczeństwo, poprzez umieszczenie go w odpowiednim miejscu,
- powiadamia osobę odpowiedzialną lub bezpośrednio dyrekcję szkoły.

4. Jeśli zaś sprawa nie ma charakteru zagrożenia bezpośredniego i aktualnego, wystarczy powiadomić osobę odpowiedzialną, pedagoga lub psychologa, albo dyrekcję.

Z interwencji sporządza się krótką notkę służbową.

5. Dyrektor szkoły lub na jego zlecenie osoba odpowiedzialna, po zbadaniu sprawy podejmuje dalsze działania:

- Gdy sprawa zdaje się mieć wyłącznie charakter dyscyplinarny, kontaktuje się z rodzicami domniemanej ofiary i innych zaangażowanych w sprawę uczniów.
- Jeśli sprawa ma charakter przestępczy, powiadamia sąd rodzinny, Policję lub prokuraturę.
- Jeśli sprawa ma charakter przemocy domowej, rozpoczyna procedurę „Niebieskiej Karty”

6. Po ujawnieniu krzywdzenia małoletniego nauczyciele specjaliści (psycholog i pedagog) wraz z wychowawcą oraz w razie potrzeby innymi członkami grona pedagogicznego wyznaczonymi przez dyrektora opracowują plan wsparcia. Z planem tym zapoznają nauczycieli uczących danego ucznia, o ile to konieczne.

VI. Postanowienia końcowe

1. W przypadku nieobecności dyrektora w powyższych procedurach interwencyjnych zastępuje go wicedyrektor lub inna osoba zastępująca Dyrektora zgodnie z przepisami prawa.

2. W przypadku nieobecności wychowawcy w powyższych procedurach interwencyjnych zastępuje go nauczyciel wskazany przez Dyrektora.